

**Sprawozdanie z realizacji
Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
dla Miasta Wałbrzycha
w 2020 roku**

Wałbrzych, luty 2021

Alkohol, zarówno w formie uzależnienia jak i szkodliwego używania, stanowi jeden z poważniejszych czynników prowokujących cały szereg społecznych zagrożeń. Dysfunkcjami współwystępującymi z nadużywaniem tej substancji psychoaktywnej są najczęściej zjawiska takie jak przemoc domowa, długotrwała bezdomność i bezrobocie, problemy zdrowotne, konsekwencje prawne czy też szereg problemów wychowawczych u dzieci w rodzinach dotkniętych rzeczonym problemem.

Zagadnienie to jest o tyle poważniejsze i o tyle trudniejsze do zwalczania, iż nie dotyczy pojedynczych grup społecznych i potocznie rozumianych „nizin”. Poprzez powszechność alkoholu oraz częste przyzwolenie społeczne (miejscami nawet zachętę) na jego nadużywanie, szkody mogą dotknąć każdej grupy zawodowej, wiekowej czy społecznej. Szkody niesione przez nadużywanie alkoholu jak i również sam charakter uzależnienia często jest tematem wielu mylnych stereotypów, co również mocno utrudnia mierzenie się z tym problemem i co jednoznacznie wskazuje na palącą potrzebę prowadzenia kompleksowych działań profilaktycznych ukierunkowanych na zmianę szkodliwych przekonań społecznych dotyczących tak niezmiernie szkodliwego zjawiska.

Kompleksowy charakter profilaktyki powinien dotyczyć zarówno objętych nią grup odbiorców (począwszy od najmłodszych lat szkolnych) jak i proponowanych form wsparcia, których różnorodność i atrakcyjność wpływa na znaczną poprawę osiąganych efektów oddziaływania.

Nowoczesne, przyciągające uwagę formy profilaktyki włączające działania takie jak kampanie medialne, wykłady, zajęcia profilaktyczne, konkursy mają szansę trafić do znacznie szerszego grona potencjalnych odbiorców oraz w większym stopniu zainteresować ich niesionym przesłaniem.

Warto również, projektując działania profilaktyczne, pamiętać o dwóch tak samo ważnych jej aspektach: pierwszym jest szeroko rozumiana „prewencja” ryzykownych zachowań kształtująca korzystne postawy, świadomość na temat zagrożeń oraz promująca zdrowe alternatywy spędzania wolnego czasu i radzenia sobie z trudnymi emocjami (warsztaty w szkołach, kampanie medialne, konkursy o tematyce profilaktycznej); drugim aspektem jest pomoc osobom już borykającym się z problemem uzależnienia od alkoholu lub funkcjonujących w procesie ryzykownego picia (grupy edukacyjno-motywacyjne, Punkty Konsultacyjne itp.).

Warto wspomnieć jeszcze o jednym niezmiernie ważnym aspekcie profilaktyki uzależnienia alkoholowego: leczenie chorób powikłanych alkoholowo generuje corocznie ogromne wydatki z budżetu państwa – wydatki te można ograniczyć właśnie za pomocą kompetentnych, kompleksowych oddziaływań profilaktycznych wpływających na prewencję szkodliwego spożywania tej substancji psychoaktywnej.

Jednym z kluczowych zadań realizowanych przez samorządy lokalne jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych. Jednostki samorządu terytorialnego są zobowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania tych napojów, prowadzenia działań na rzecz trzeźwości, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu nadużywania alkoholu.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2020 r. Nr XVIII/177/19 z dnia 21listopada 2019 r. zakłada realizację w/w aspektów, które zostaną omówione w niniejszym sprawozdaniu.

Realizacja zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi istotną część prowadzenia polityki społecznej w społeczności lokalnej.

W okresie sprawozdawczym Dział Profilaktyki realizował poradnictwo z zakresu pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom w dwóch rejonach miasta:

- w Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Mickiewicza 26 – zatrudnionych było 4 pracowników, w tym 1 pedagog, 1 terapeuta uzależnień w trakcie certyfikacji oraz kierownik działu;
- w Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego 3 – zatrudnionych było 3 pracowników - 2 psychologów, w tym 1 terapeuta uzależnień w trakcie certyfikacji i 1 pedagog. Pracownicy realizowali zadania służbowe do 31 sierpnia 2020 roku, po czym zostali przeniesieni do budynku przy ul. Mickiewicza 26

Liczbę osób oraz udzielonych porad przez Dział Profilaktyki w latach 2017-2020 przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rok	Liczba osób	Liczba udzielonych porad
1	2017	583	1403
2	2018	510	1192
3	2019	642	1789
4	2020	544	1554

Na przestrzeni czterech lat obraz problemów z podziałem na udzielone porady przedstawia się następująco:

Lp.	Problem	Liczba osób 2020	Liczba porad 2020	Liczba osób 2019	Liczba porad 2019	Liczba osób 2018	Liczba porad 2018	Liczba osób 2017	Liczba porad 2017
1	alkoholowy	104	338	168	525	120	297	147	292
2	narkotykowy	21	54	28	62	38	104	26	61
3	behawioralny	0	0	0	0	0	0	4	15
4	nikotynowy	0	0	0	0	0	0	1	6
5	współuzależnienie	21	47	22	76	15	31	14	59
6	os. doświadczająca przemocy	61	176	56	170	52	151	72	174
7	os. stosująca przemoc	33	54	31	76	15	34	16	61
8	opiekuńczo - wychowawczy	118	345	81	207	61	130	75	245
9	rodzinny/małżeński	48	146	73	198	73	201	84	239
10	bezrobocie	2	4	0	0	0	0	42	42
11	bezdumność	37	131	54	167	19	87	6	35
12	niezaradność życiowa	12	76	13	89	10	37	15	64
13	zaburzenia psychiczne	7	16	8	24	7	12	7	12
14	niepełnosprawność długotrwała choroba	21	66	20	54	22	69	5	22
15	edukacyjny	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Interwencja kryzysowa (w tym OIK)	38	72	43	103	29	39	0	0
	OGÓŁEM	544	1554	642	1789	510	1192	583	1403

Klientom została udzielona pomoc w następującej formie:

- Indywidualne konsultacje – o charakterze wspierającym, edukacyjnym – dla osób doświadczających przemocy.
- Indywidualne konsultacje – motywujące do podjęcia konstruktywnych rozwiązań.
- Mini – edukacja na temat choroby alkoholowej i innych uzależnień.
- "Terapia motywująca" osoby uzależnione do podjęcia psychoterapii w placówkach

- leczenia odwykowego.
- Indywidualne konsultacje o charakterze edukacyjnym - kształtujące umiejętności rodzicielskie.
- Sesje rodzinne – pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów rodzinnych/małżeńskich.
- Interwencja kryzysowa.
- Indywidualne konsultacje połączone z korekcją i edukacją zachowań agresywnych i przemocowych – wg modelu Duluth.
- Indywidualne konsultacje/ poradnictwo dotyczące choroby alkoholowej i narkomanii.

Ponadto pracownicy Działu:

- uczestniczyli w 54 posiedzeniach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy,
- uczestniczyli w dyżurach w Prokuraturze Rejonowej w ramach „Tygodnia pomocy ofiarom przestępstw”,
- uczestniczyli w dyżurach w Ośrodku Interwencji Kryzysowej przy ul. Ogrodowej 2a – udzielając pomocy i wsparcia psychologicznego, rozwiązując konflikty a także prowadząc zajęcia edukacyjne dla mieszkańców
- udzielali porad telefonicznych dotyczących głównie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ale i spraw dotyczących problemów społecznych
- podejmowali interwencje:

Lp.	Interwencje w środowisku – przyczyny	Liczba interwencji
1	Przemoc/zabezpieczenie dzieci	14
2	Uzależnienia	3
3	Próby samobójcze	1
4	Inne	14
	Razem	32

- współpracowali z :
 - ✓ instytucjami miejskimi uczestnicząc w spotkaniach z przedstawicielami instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, narkomanii i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym SOW, Straż Miejska, Policja, NGO, szkoły;
 - ✓ ze szkołami podstawowymi i średnimi udzielając pomocy psychologicznej,

- ✓ terapeutycznej i pedagogicznej dla uczniów i rodziców w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, wykraczającej poza kompetencje instytucji szkolnej oraz poprzez prowadzenie zajęć profilaktycznych;
- ✓ z Policją odpowiadając na sygnały o potrzebie interwencji we wskazanych środowiskach domowych;
- ✓ z kuratorami udzielając wsparcia klientom przez nich zgłaszanych;
- ✓ z Kongresem Kobiet poprzez udzielenie w formie pisemnej informacji dotyczącej profilaktyki przemocy do kalendarza;
- ✓ z Zespołem Interdyscyplinarnym poprzez uczestnictwo w grupach roboczych;
- ✓ z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez prowadzenie indywidualnych konsultacji z osobami kierowanymi przez członków komisji;
- ✓ z Młodzieżowym Ośrodkiem Wychowawczym poprzez interwencyjne poradnictwo dla wychowawców i wychowanków w sytuacji kryzysowej;
- ✓ Oddziały Leczenia Zespołów Abstynencyjnych poprzez ustalanie miejsc w celu detoksykacji;
- ✓ Zakłady Lecznictwa Odwykowego poprzez ustalanie miejsc pobytu w celu podjęcia terapii;
- ✓ NGO – realizacja projektu „Nie emigruję – tu pracuję“;
- ✓ działami i zespołami MOPS poprzez interdyscyplinarne rozwiązywanie problemów społecznych osób korzystających ze wsparcia finansowego Ośrodka a także mieszkańców Wałbrzycha.

W ramach prowadzonej współpracy w siedzibach Działu Profilaktyk odbywały się:

- spotkania grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- szkolenia i superwizje,
- spotkania seniorów, organizacji pozarządowych,
- zajęcia projektowe

W ramach realizacji zadań były prowadzone:

- **Grupa motywacyjno - edukacyjna dla osób z problemem alkoholowym i narkotykowym**

Celem prowadzonych działań jest zwiększenie świadomości posiadanego problemu, mikro-edukacja, wymiana doświadczeń między uczestnikami grupy, nabywanie tożsamości

osoby uzależnionej, wprowadzenie trzeźwych schematów zachowań, rozbrajanie psychologicznych mechanizmów uzależnienia, motywacja do zmian w funkcjonowaniu w różnych obszarach życia i monitorowanie tych zmian, wsparcie oraz motywacja do kontynuacji terapii w systemie ambulatoryjnym lub stacjonarnym. W omawianym okresie sprawozdawczym odbyło się 20 spotkań grupowych, w których wzięło udział 64 osoby.

Z uwagi na pandemię większość spotkań grupowych musiała być wstrzymana. W tym czasie z osobami z problemem uzależnień podtrzymywano kontakt telefoniczny.

• Edukacja profilaktyczna

W omawianym okresie sprawozdawczym Dział Profilaktyki Uzależnień prowadził warsztaty dla uczniów, szkolenia dla grona pedagogicznego i pogadanki w trakcie wywiadówek dla rodziców. Na przestrzeni lat dane przedstawiają się następująco:

Lp.	Rok	Liczba odbiorców	Liczba szkół
1	2017	4581	23
2	2018	4755	21
3	2019	4529	22
4	2020	1146	12

W 2020 r. edukacją profilaktyczną zostały objęte następujące wałbrzyskie szkoły: ZSP nr 4, PSP nr 26, PSP nr 10, PSP nr 2, PSP nr 6, PSP nr 21, ZSZS, PSP nr 28, ZS nr 5, PSP nr 23, ZSP nr 5, ZSM.

Lp.	Nazwa programu/kampanii	Liczba osób
1	Profilaktyka cyberprzemocy	300 uczniów
2	Profilaktyka przemocy domowej, rówieśniczej, zachowania konfliktowe	197 uczniów
3	Program edukacyjny „Zaburzenia odżywiania – anoreksja i bulimia”	97 uczniów
4	Profilaktyka uzależnień	207 uczniów
5	Warsztaty antynikotynowe „Nie palę – wybieram zdrowie“	200 uczniów
6	Warsztaty „Poznaj swoją moc“	38 uczniów
7	Nadpobudliwość dzieci i młodzieży	18 uczniów
8	Spotkania edukacyjne z rodzicami – wywiadówki profilaktyczne (przemoc, cyberprzemocy, uzależnienia)	89 rodziców

*Kampanie i programy opisane zostały w sprawozdaniach w konkretnych programach.

Zajęcia profilaktyczne prowadzone były w pierwszym kwartale 2020 roku. Z powodu pandemii prowadzenie zajęć w szkołach zostało wstrzymane do odwołania. W grudniu 2020 roku, na prośbę pedagoga szkolnego Publicznej Szkoły Podstawowej nr 28 zorganizowane zostały spotkania z rodzicami online. Ta forma prowadzenia zajęć zostanie zaproponowana szkołom w 2021 roku.

- **Warsztaty informacyjno–edukacyjne dla uczniów:**

1. Profilaktyka uzależnień (uzależnienie od środków psychoaktywnych, komputera, internetu, gier komputerowych, telefonów komórkowych).

Zajęcia poruszały tematykę m.in. uzależnień behawioralnych silnie obecnych w kulturze młodych ludzi a więc związanych z użytkowaniem internetu, telefonu komórkowego, mediów społecznościowych. Podczas zajęć prowadzący przedstawiał granicę pomiędzy pasją/hobby a zagrożeniem dla dalszego rozwoju młodego człowieka oraz innego rodzaju zagrożenia związane z użytkowaniem ww. aktywności. Zajęcia skupiały się także na procesie szkodliwego używania, który może bezpośrednio doprowadzić do nałogu. Od strony substancji psychoaktywnych, uczniowie edukowani byli z zakresu profilaktyki uniwersalnej dotyczącej zagrożeń związanych z uzależnieniami. Uczniowie otrzymali informacje dotyczące szkodliwości i skutków picia alkoholu, omówiono stereotypy związane z alkoholikami i alkoholizmem oraz ukazano powszechność występowania alkoholizmu.

2. Zaburzenia odżywiania: „Anoreksja i Bulimia – choroba duszy czy ciała?”

Zaburzenia odżywiania należą do zachowań ryzykownych niosących negatywne skutki dla zdrowia fizycznego i psychicznego człowieka. Celem warsztatów była edukacja i zwiększenie świadomości związanych z zaburzeniami odżywiania wśród młodych ludzi. Uczniowie poznali przyczynę powstawania anoreksji i bulimii, dowiedzieli się, jakie poważne konsekwencje niosą ze sobą te choroby, jakie zagrożenia płyną z korzystania diet, bez nadzoru lekarza i stosowania forsownych ćwiczeń, bezkrytycznego kreowania wizerunku ciała przedstawianego w mediach. Zachęceni byli i uczeni akceptacji siebie i własnego ciała, rozpoznawania objawów fizycznych i psychicznych choroby, otrzymali wiedzę na temat miejsc, w których otrzymają pomoc w przypadku zaburzeniach odżywiania.

3. Warsztaty antynikotynowe: „ Nie palę – wybieram zdrowie”.

Autorski program edukacji antynikotynowej kierowany do uczniów klas VI - VIII szkoły podstawowej i uczniów szkół średnich oraz do ich rodziców. Celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu, korzystania z e-papierosów wśród dzieci i młodzieży. Program

jest dostosowany do możliwości intelektualnych oraz umiejętności uczniów. Zajęcia dotyczą nie tylko szkodliwości palenia tytoniu, ale również dają przykłady zdrowego radzenia sobie w różnych sytuacjach. Poruszone są tematy dotyczące asertywności, komunikacji międzyludzkiej, akceptacji siebie i pozytywnego myślenia. Przewidziane są zajęcia w grupach, warsztatowe i wiele innych.

4. „Poznaj swoją moc”.

Program autorski, który miał za zadanie stworzyć okazję i uświadomić uczestnikom zajęć jak ważne jest doświadczanie „bycia wartościowym czy ważnym”, daje poczucie sprawczości i wewnętrzne przekonanie, że jest się w stanie osiągnąć wytyczone w życiu cele. Samoakceptacja i poczucie własnej wartości mają wpływ na rozwój i funkcjonowanie człowieka. Zaniżona samoocena powoduje, że człowiek sam pomniejsza własne możliwości, nie docenia potencjału, jaki mógłby wykorzystać w działaniu. Również zaniżona samoocena może być jedną z przyczyn sięgania przez młodych ludzi po środki psychoaktywne. Zajęcia miały na celu wzmocnić poczucie własnej wartości, które jest początkiem drogi w odkrywaniu siebie i lepszemu radzeniu sobie w kontaktach interpersonalnych oraz podejmowaniu decyzji.

5. Nadpobudliwość dzieci i młodzieży

Warsztaty prowadzone przez pedagoga DP mające na celu rozpoznanie problemu nadpobudliwości wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Celem warsztatów była edukacja oraz zwiększenie świadomości problemu oraz poznanie konsekwencji jakie ze sobą niesie. Uczestnicy poznali sposoby na wyciszenie negatywnych emocji i reakcji oraz uczyli się budować poczucie akceptacji i tolerancji wobec nadpobudliwych osób.

6. Wywiadówka profilaktyczna dla rodziców – uzależnienia

Celem była edukacja z zakresu profilaktyki uniwersalnej dotycząca zagrożeń związanych z uzależnieniami. Omówione zostały wskazówki umożliwiające zachowanie skuteczności wychowawczej w postępowaniu z dorosłym dzieckiem, udzielanie pomocy adekwatnej do eksperymentowania dziecka z lekami, narkotykami i alkoholem.

- **Szkolenia**

W omawianym okresie sprawozdawczym pracownicy Działu Profilaktyki przeprowadzili szkolenia dla pracowników MOPS i grona pedagogicznego.

Wykaz przeprowadzonych w 2020 r. szkoleń oraz liczbę osób w nich uczestniczących przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Temat szkolenia	Liczba szkoleń	Liczba osób
1	Procedura Niebieskiej Karty	1	20
2	Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	2	27
3	Trudny klient	1	15
4	Trudny rodzic	5	10
5	Techniki radzenia sobie se stresem	1	15
6	Konferencja Akademii Świadomości Społecznej	1	100

1. Procura Niebieskiej Karty.

Prezentacja nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, omówienie procedury NK, rola służb w systemie przeciwdziałania przemocy.

2. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Szkolenie adresowane do pracowników socjalnych. Omówiono zmiany takie jak zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zakres kompetencji Policji i Żandarmerii Wojskowej, policyjnych nakazów.

3. Trudny klient.

Szkolenie adresowane do pracowników socjalnych. Główne zagadnienia jakie zostały poruszone na szkoleniu to: charakterystyka „Trudnego Klienta“, typy trudnych klientów. Jak reagować na ich różnorodne zachowania, sposoby budowania pozytywnego kontaktu z różnymi typami klientów, sposoby kierowania rozmową, techniki radzenia sobie z osobą manipulującą i kłamiącą, gry psychologiczne – w co grają nasi klienci? Szkolenie prowadzone metodą wykładowo-warsztatową z wykorzystaniem autorskiej prezentacji wykonanej na potrzeby szkolenia.

4. Trudny rodzic.

Szkolenie adresowane do grona pedagogicznego. Główne zagadnienia jakie zostały

poruszone to charakterystyka trudnego rodzica, w jaki sposób reagować na różnorodne zachowania, sposoby budowania pozytywnego kontaktu z różnymi typami rodziców, sposoby kierowania rozmową, techniki radzenia sobie z manipulacją i przekraczaniem granic

5. Techniki radzenia sobie ze stresem.

Szkolenie dla pracowników MOPS, podczas którego uczestnicy zdobyli wiedzę o przyczynach i źródłach stresu, możliwościach radzenia sobie z negatywnymi skutkami stresu, odporności psychicznej. Ponadto szkolenie daje możliwość zastosowania wybranych technik radzenia sobie ze stresem w odniesieniu do własnej sytuacji zawodowej, większej adaptacji do sytuacji stresowych, kontroli własnych emocji, radzenia sobie z presją wewnętrzną i zewnętrzną.

6. Konferencja „Akademii Świadomości Społecznej”.

29 stycznia 2020 roku odbyła się konferencja poświęcona diagnozie problemów społecznych, obejmująca takie zagadnienia jak przemoc i uzależnienia od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze), nikotyny oraz hazardu. W konferencji wzięli udział przedstawiciele oświaty, sądownictwa, policji, urzędu i pomocy społecznej.

Celem spotkania było przedstawienie raportu z badań, jakie zostały przeprowadzone wśród uczniów, ich rodziców oraz pełnoletnich mieszkańców Wałbrzycha w okresie od lipca do listopada 2019 roku. Badania były anonimowe i dotyczyły m.in. używania substancji psychoaktywnych, nikotyny oraz doświadczeń związanych z przemocą. Diagnoza zostanie umieszczona na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, z którą każdy będzie mógł się zapoznać. W odpowiedzi na diagnozę.

Dział Profilaktyki przygotował ofertę kierowaną głównie do rodziców, uczniów oraz mieszkańców Wałbrzycha. Nowym, autorskim programem była „Akademia Świadomości Społecznej”, której wykłady edukacyjne w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy miały się odbywać się w każdą ostatnią środę miesiąca w Sali kolumnowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, o godz. 16:00. Spotkania dedykowane były wszystkim mieszkańcom Wałbrzycha, ale z uwagi na lock down spotkania zostały wstrzymane. Wobec powyższego informacje, które miały być przekazywane na wykładach zostaną wydane w formie biuletynu informacyjnego i przekazane do szeroko rozumianej dystrybucji.

Działalność profilaktyczna jest promowana poprzez uczestnictwo w spotkaniach przedstawicieli instytucji we wszystkich dzielnicach miasta („Lokalna współpraca...“), na konferencjach, w mediach i na stronach www, na nośnikach informacyjnych, przez ulotki, plakaty i materiały promocyjne, przedstawia się następująco:

Lp.	Sposób promowania Działu Profilaktyki	Liczba
1	Kampanie w mediach	3
2	Emisja citilightów	2 (40 plaktów)
3	Plakaty	50
4	Ulotki	2500
5	Artykuły w regionalnej prasie	12
6	Informacje w regionalnej TV, w radiu, strony www	16
7	Spotkania „Lokalna współpraca – to się opłaca“	6
	Konferencje	1
8	Materiały promocyjne: smycze,	500
	Kalendarze,	120
	Kubki,	100
	Długopisy,	200
	Bransoletki „Białej Wstążki”	200
	Przypinki	100
	Torby bawełniane	400

Inne działania Działu Profilaktyki:

W omawianym okresie sprawozdawczym Dział Profilaktyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej organizował lub uczestniczył w wydarzeniach, podczas których realizował działania profilaktyki środowiskowej: prowadził pogadanki z dorosłymi, przeprowadzał konkursy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, w których otrzymać można było gadzety promujące dział: smycze, długopisy, torby płócienne, kubki, bransoletki, naklejki.

We wszystkich wydarzeniach udostępniane były materiały informacyjne na temat działu i innych instytucji na terenie Wałbrzycha świadczących pomoc oraz materiały edukacyjne (ulotki, broszury, plakaty). Działania, o których mowa to: „Spotkania pod parasolem” i festyn z Radiem ZET.

Pracownicy działu, w omawianym okresie sprawozdawczym, działali w dwóch organach opiniotwórczo – doradczych przy Prezydencie Miasta Wałbrzycha, tj. w Wałbrzyskiej Radzie Kobiet i w Zespole do spraw Bezpieczeństwa w Cyberprzestrzeni.

Spotkania w dzielnicach - „Lokalna współpraca – to się opłaca“

Od stycznia do marca 2020 roku, w dzielnicach Wałbrzycha odbywały się spotkania przedstawicieli instytucji takich jak MOPS (pracownicy DP, ZPS, DWR), Straży Miejskiej,

Policji, Szkół, Biblioteki, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i Sądu. Spotkania były kontynuacją dużego szkolenia pod tą samą nazwą, które odbyło się na przełomie kwietnia i maja w 2019 roku. Spotkania miały na celu podtrzymywanie współpracy międzyinstytucjonalnej, skupienie się na lokalnych problemach i podjęciu próby ich rozwiązania, omówienia zadań i ról poszczególnych instytucji, wymiany doświadczeń i informacji. Łącznie odbyło się 6 spotkań. Z uwagi na pandemię spotkania nie były kontynuowane.

„Kampania Ławkowa“

Celem kampanii było zwiększenie świadomości na temat problemu uzależnień. Zawieszane na ławkach hasła o tematyce uzależnień miały zwrócić uwagę mieszkańców Wałbrzycha na społeczne, rodzinne, psychologiczne konsekwencje związane z występowaniem problemu. Hasła miały na celu okazanie sprzeciwu wobec nadużywania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych przez rodziców i opiekunów małoletnich dzieci ponadto miały nakłonić do refleksji oraz zaprosić/nakłonić do skorzystania z oferty Działu Profilaktyki. Działania podejmowane są w ramach kampanii (po wcześniejszym powiadomieniu i otrzymaniu zgody ZDiKUM, Wydziału Infrastruktury i Straży Miejskiej.

„Bezpieczna Kwarantanna”

Sytuacja pandemii wymusiła na wszystkich odnalezienie się w nowych realiach, tym sama spowodowała zmianę realizacji zaplanowanych zadań wpisanych w gminne programy. Rzeczywistość, w jakiej się znaleźliśmy, zmotywowała nas do stworzenia nowej, autorskiej kampanii, która miała być wsparciem dla wszystkich osób będących w kryzysie wywołanym koronawirusem.

Dział Profilaktyki MOPS w Wałbrzychu uruchomił autorską kampanię lokalną „Bezpieczna Kwarantanna”, której celem było świadczenie pomocy osobom/rodzinom przeżywającym kryzysy wywołane sytuacją pandemii. Działania podejmowane w ramach kampanii dotyczyły tworzenia warunków dbania o bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne. Dotyczyło to zarówno rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty ale również takich, w których dochodzi do „cichych aktów przemocy”, do rodzin szeroko pojętych, które funkcjonują prawidłowo ale nie radzą sobie z sytuacją pandemii.

Na stronie MOPS i w lokalnej prasie znaleźć można było informacje:

- Gdzie szukać pomocy?
- Z jakiego wsparcia skorzystać doświadczając przemocy?
- Jak radzić sobie ze stresem ?
- Jak radzić sobie w sytuacjach trudnych i agresją?

- Udzielanego wsparcia w zakresie problematyki uzależnień
- Innych czynności, które sprawią, że pozostawanie w narodowej kwarantannie będzie bezpieczne i łatwe do przejścia.

Przygotowane zostały artykuły związane z radzeniem sobie w sytuacjach trudnych, stresowych, które cyklicznie ukazywały się w lokalnej prasie w ramach „Bezpiecznej Kwarantanny” oraz w czterech zakładkach: zdrowie psychiczne, przeciwdziałanie przemocy, rodzina w czasie pandemii i przeciwdziałanie uzależnieniom, zamieszczonych na stronie internetowej Ośrodka. Pisaliśmy o:

- wsparciu dla osób w kryzysie psychicznym,
- przedstawiliśmy lokalną ofertę wsparcia,
- zarządzaniu czasem, organizacji dnia w okresie pandemii,
- szukaliśmy odpowiedzi na pytanie -Czy to czego doświadczam to przemoc?
- apelowaliśmy o niespożywanie alkoholu w czasie pandemii – podpowiadaliśmy po czym poznać problem,
- przykładowych technikach relaksacyjnych,
- jak wytłumaczyć dziecku dlaczego nie można wychodzić z domu w okresie pandemii
- propozycjach zabaw z dziećmi w czasie kwarantanny,
- radzeniu sobie ze stresem,
- dzieciach i młodzieży w czasie pandemii,
- pozytywnych komunikatach rodzic- dziecko
- lęku i sposobach jego minimalizowania,
- budowaniu nadziei w sytuacji pandemii.

Dodatkowo zostały zaprojektowane, drukowane i rozpowszechniane, również w wersji elektronicznej, ulotki dotyczące wsparcia psychologicznego dla wszystkich mieszkańców Wałbrzycha i przedstawicieli instytucji miejskich oraz ulotki zachęcającej seniorów do pozostawania w domu.

Na citylightach miejskich zostały umieszczone plakaty z przesłaniem pozytywnych myśli, czyli jak dbać o zdrowie psychiczne swoje i swoich bliskich.

Z uwagi na lock down w 2020 r. pracownicy działu wspierali mieszkańców Wałbrzycha także poprzez rozmowy telefoniczne.

Problemy z jakimi stykali się mieszkańcy Wałbrzycha w okresie pandemii:

Problem	Liczba osób	Liczba porad
Osoby objęte kwarantanną	13	36
W związku z zagrożeniem epidemiologicznym	49	55
Dla pracowników DPS oraz innych placówek opiekuńczo - wychowawczych	0	0
Inne (uzależnienia, pr op – wychowawczy, rodzinny/małżeński, interwencja kryzysowa)	145	426
Osoby zarażone wirusem	7	57
ZI, grupy robocze	117	164
MKRPA	22	58
Ogółem	353	796

Wolontariat

W okresie sprawozdawczym tj. 01.01.2020r. - 12.03.2020 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wałbrzychu prowadzony był wolontariat. 3 - wolontariuszy świadczyło pomoc na rzecz podopiecznych: opiekowali się osobami starszymi, niepełnosprawnymi – pomagali w robieniu zakupów, w dotarciu do lekarza, prowadzili rozmowy wspierając. W Ośrodku prowadzony był również wolontariat na stanowisku – asystenta rodziny.

Przed dopuszczeniem wolontariusza do wykonywania wolontariatu, konieczne było zawarcie umowy o współpracy wolontarystycznej oraz przeszkolenie wstępne. Składa się na nie szkolenie ogólne (instruktaż ogólny), które obejmuje umiejętności oraz wiedzę podstawową do wykonywania pracy, a także przepisy i zasady BHP zależne od stanowiska pracy (instruktaż stanowiskowy). Przeprowadzenie instruktażu ogólnego i stanowiskowego musi być zatwierdzone na piśmie oraz odnotowane w aktach wolontariusza. Szkolenie zorganizowane zostało dla 5 wolontariuszy, które przeprowadził wykwalifikowany specjalista ds. BHP.

Ponadto MOPS zrealizował dwa działania projektowe w ramach rozwoju długoterminowego wolontariatu, który współfinansowany był z Narodowego Instytutu Wolności – programu Korpus Solidarności poprzez Fundację „Merkury”. W projektach udział wzięło 12 wolontariuszy – uczestników Klubu Seniora działającego przy Centrum Aktywności Lokalnej.

Pomoc w formie robienia zakupów seniorom, osobom w kwarantannie

i wyprowadzania psów na spacer, została zainicjowana 16.03.2020 roku, w ramach akcji „# Przyjaciele z Wałbrzycha”, a 20.10.2020 roku przystąpiliśmy do **Ogólnopolskiego Programu „Wspieraj Seniora”**.

Ogółem z różnych form pomocy w 2020 r. skorzystało 264 osoby, w tym 206 powyżej 70 roku życia, 58 poniżej 70 roku życia, 40 osób przebywało na kwarantannie, zaś 67 osób zostało zgłoszonych w Centralnej Aplikacji Statystycznej w ramach zgłoszeń na ogólnopolską infolinię programu Wspieraj Seniora.

Formy udzielanej pomocy:

- wsparcie emocjonalne (rozmowa z koordynatorem lub wolontariuszem, kontakt z psychologiem),
- pomoc zakupowa (produkty żywnościowe, artykuły chemiczne, środki czystości i higieny, leki),
- wyprowadzanie psów,
- załatwianie spraw (w tym urzędowych, w przychodni zdrowia, biblioteczne).

Dysponujemy 85 wolontariuszami, z którymi zostały podpisane umowy, w tym 61 wolontariuszy działało czynnie w terenie. Łącznie różnych form pomocy udzielono 734 razy.

#Przyjaciele_z_Wałbrzycha trzykrotnie zorganizowali akcje mające na celu rozszerzenie zasięgu informacji o prowadzonej działalności dla seniorów: pomoc zakupowa, telefon senioralny. Wolontariusze odwiedzili różne dzielnice Wałbrzycha rozdając ulotki i naklejki seniorom. Spotkało się to z życzliwym przyjęciem zarówno seniorów jak i właścicieli okolicznych sklepów oraz placówek usługowych, którzy zobowiązali się do rozpowszechniania naklejek oraz ulotek wśród swoich klientów.

Kolejna akcja zainicjowana przez wolontariuszy to listy seniorów do Św. Mikołaja. Akcja spotkała się z dużym odzewem mieszkańców Wałbrzycha. Paczki otrzymali oprócz seniorów, korzystających z pomocy zakupowej także mieszkańcy domów pomocy społecznej oraz dziennych domów.

Wolontariusze zaangażowali się również w akcje „Wigilia” pomagając w pakowaniu oraz rozwożeniu 2000 sztuk tzw. pakietów świątecznych dla potrzebujących, które zawierały potrawy wigilijne.

Klub Seniora

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w okresie od 01.01.2020 roku do 23.12.2020 roku, prowadzono zajęcia dla Klubu Seniora. Uczestnikami są osoby w wieku od 58 do 85 lat. W okresie sprawozdawczym do Klubu należało 21 osób.

W roku 2020 pomimo obostrzeń związanych z pandemią udało się zrealizować następujące zajęcia:

Warsztaty kosmetyczne – zajęcia skierowane typowo dla pań. W ramach zajęć seniorki mieli okazję poznać oraz zgłębić podstawowe techniki makijażu, pielęgnacji twarzy oraz dłoni. W okresie sprawozdawczym odbyły się 1 spotkanie. Zajęcia prowadzone przez kosmetologa Katarzynę Borgosz z Atelier Kobiecości.

Zajęcia artystyczne-rękodzieło – podczas zajęć seniorzy jak w latach ubiegłych mieli okazję poznać przede wszystkim sztukę układania bukietów oraz stroików Bożonarodzeniowych. Na w/w warsztatach wzbogacają własne doświadczenia, rozwijają zainteresowania oraz umiejętności i zdolności manualne. Doskonają również umiejętność koncentracji uwagi i pamięć. Podczas realizacji wspólnych prac uczą się współpracy i współdziałania w zespole oraz budowania odpowiedniej atmosfery. W okresie sprawozdawczym odbyły się 2 zajęcia warsztatowe w tym 1 on-line. Zajęcia prowadzone przez pedagoga – Ewelinę Grzelak oraz florystkę Monikę Gawłowską

Zajęcia integracyjno – rozwojowe zajęcia mają na celu integrację seniorów poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego przy grach stolikowych, łamigłówkach, krzyżówkach oraz na wspólnych wycieczkach i spotkaniach w Klubie i poza nim. W związku z pandemią koronawirusa większość spotkań w 2020 roku, odbyła się w otwartej przestrzeni (na wolnym powietrzu) oraz on-line poprzez „Pokój spotkań”. W okresie sprawozdawczym odbyło się 31 spotkań, w tym 1 wycieczka wyjazdowa.

Zajęcia informacyjno – edukacyjne prowadzone przez Powiatową Stacją Sanitarno - Epidemiologiczną, dzięki której uczestnicy zostali edukowani z zakresu higieny osobistej, zdrowego stylu życia i odżywiania, chorób zakaźnych oraz uzależnień. W okresie sprawozdawczym odbyło się 1 spotkanie. Zajęcia prowadzone przez Małgorzatę Guzikowską z Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej

Członkowie Klubu Seniora uczestniczyli w działaniach dotyczących Organizowania Społeczności Lokalnej i integracji z mieszkańcami dzielnicy Śródmieście, a także spotkaniach międzypokoleniowych poprzez uczestnictwo w:

- Plenerowym evencie – „Międzypokoleniowy MikroKosmos”,
- Walentynkach,
- Warsztatach świątecznych, które zrealizowane były on-line.

Ponadto w okresie sprawozdawczym seniorzy uczestniczyli i brali udział w:

- „Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy”,
- W wydarzeniach organizowanych przez Urząd Miasta m. wystawach, występach, spotkaniach, wernisażach,
- W wydarzeniach organizowanych przez Parafię pw. Świętych Aniołów Stróżów,
- „Sprzątaniu świata”,
- Wycieczce do Kotliny Kłodzkiej w tym zwiedzanie Twierdzy Kłodzkiej i Minieurolandu,
- Wieczorku Poetyckim zorganizowanym przez PSP nr 28,
- Koncertach Filharmonii Sudeckiej,
- „Kawiarence Obywatelskiej” - organizowanej przez Urząd Miasta,
- Spotkaniach autorskich i wieczorkach poetyckich - organizowanych przez Bibliotekę „Pod Atlantami”,
- Zajęciach sportowych tj. „Joga w Palmiarni”,
- Spektaklu Teatru Dramatycznego,
- Wyjściach do kina „Apollo” i „Cinema City”.

Seniorzy organizowali także w roku 2020 spotkania okolicznościowe tj.:

- Uroczystość związana z obchodami jubileuszu (urodziny),
- Tłusty czwartek,
- Dzień Kobiet.

W okresie sprawozdawczym seniorzy brali udział w dwóch projektach realizowanych przez gminę Wałbrzych „Hallo Aktywni 60+”, którego celem jest aktywizowanie mieszkańców w wieku 60+ w oparciu o doświadczenie krajów z regionu bałtyckiego.

W ramach w/w projektu i wolontariatu seniorzy obsługują linię telefoniczną, pod którą mogą dzwonić Wałbrzyscy seniorzy oraz wolontariusze „Korpusu Solidarności”. Członkowie Klubu Seniora przyłączyli się także do wspólnej akcji wolontarystycznej z Fundacją Merkury i Politechniką Wrocławską, która miała na celu składanie przyłbic ochronnych w związku z pandemią koronawirusa oraz „Świątecznym podarunku”, gdzie podczas warsztatów on-line stworzyli świąteczne stroiki dla samotnych, starszych osób z naszego miasta. Warto wspomnieć, że na portalu społecznościowym Facebook, prowadzona jest strona pod nazwą „Klub Seniora CAL”, gdzie znajdują się informacje i wydarzenia o działalności Klubu. Z uwagi na pandemię, nie udało się zrealizować wszystkich zaplanowanych spotkań. Łącznie w okresie sprawozdawczym członkowie Klubu Seniora mieli możliwość uczestniczyć w 56 spotkaniach.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – działalność w 2020 roku.

W 2020 r. do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęły 154 wnioski o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu i naruszających zasady współżycia społecznego. Składane wnioski w równych częściach pochodziły od osób prywatnych, najczęściej rodzin i bliskich osób nadużywających alkoholu, Policji, MOPS-u oraz od kuratorów sądowych.

W omawianym okresie odbyło się:

- 21 posiedzeń roboczych zespołu do spraw opiniowania i kierowania na leczenie odwykowe,
- wysłano 462 wezwania.

Wśród 130 osób, z którymi przeprowadzono rozmowy:

- 67 osób wyraziło zgodę na spotkanie z terapeutą DP,
- 5 osób wyraziło zgodę na podjęcia leczenia odwykowego w Czarnym Borze,
- 34 osoby skierowano do Poradni Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień,
- 157 osób skierowano na badanie lekarskie celem określenia ewentualnego uzależnienia od alkoholu.

W wyniku przeprowadzonych postępowań sporządzono 127 wniosków do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu o wydanie postanowienia zobowiązującego do leczenia odwykowego.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych aktywnie współpracowała z Sądem Rejonowym w Wałbrzychu, z Przychodnią Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień w Wałbrzychu w zakresie kontroli uczestnictwa w terapii odwykowej osób skierowanych do Przychodni w rezultacie przeprowadzanych rozmów motywujących. Równie istotna była ścisła współpraca z Komisariatami Policji znajdującymi się na terenie miasta Wałbrzycha. Dzielnicy z Komisariatów Policji sporządzali na wniosek Komisji wywiady środowiskowe dotyczące osób, wobec których złożono wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe. Pozytywnie układa się współpraca z Prokuraturą Rejonową w Wałbrzychu i z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Do MKRPA zgłosili się członkowie rodzin lub z otoczenia osób uzależnionych od alkoholu korzystając z wsparcia merytorycznego pracownika komisji.

Łącznie po pomoc zgłosiły się 84 osoby. Otrzymywały one zarówno pełną informację o możliwych do uzyskania formach pomocy (pomoc terapeutyczna i psychologiczna specjalistów MOPS, grupy dla współuzależnionych w CAL i PZPiTU), jak i wsparcie

w postaci rozmów psychologicznych, informacji drukowanych, pomocy w uzyskaniu miejsca w szpitalu na oddziale odwykowym. Wiele z tych osób powracało wielokrotnie do Komisji w trudnych dla siebie chwilach.

Osoby uzależnione zwracające się do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o informację o możliwościach leczenia były wyczerpująco informowane o miejscach, w których mogą podjąć leczenie. Kilkanaście osób, wobec których nie wpłynęły wnioski o objęcie leczeniem odwykowym, zostało umieszczonych na oddziałach odwykowych poza kolejnością, przy pomocy Komisji.

Działalność Miejskiej Komisji w latach 2017 – 2020.

Lp.	Działalność MKRPA	2017	2018	2019	2020
1	Liczba wniosków	238	223	231	154
2	Liczba skierowanych osób (liczba wysłanych wezwań)	440	439	478	462
	Liczba osób, które się zgłosiły	116	143	112	130
3	Liczba osób skierowanych do terapeuty w DP	24	24	49	67
4	Liczba osób do PZPiTU Anima	75	38	63	34
5	Liczba osób skierowanych do ZOZ w Czarnym Borze	2	4	8	5
6	Liczba osób skierowanych na badania lekarskie	156	157	157	157
7	Liczba wniosków skierowanych do Sądu	154	75	122	127
8	Liczba umorzonych postępowań	26	110	24	170
9	Liczba osób, która zgłosiła się o pomoc i wsparcie z otoczenia osób uzależnionych	134	198	81	84
10	Liczba posiedzeń Komisji	25	24	24	21

W 2020 roku do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło:

- 107 wniosków w sprawie wydania zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Wałbrzych,
- 32 wniosków dotyczyło punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem

do spożycia w miejscu sprzedaży,

- 75 wniosków dotyczyły punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczaniem do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie.

Działalność Miejskiej Komisji na przestrzeni 4 lat, dotycząca sprzedaży alkoholu oraz przeprowadzonych kontroli:

Lp.	Działalność MKRPA	2017	2018	2019	2020
1	Liczba wniosków ogółem dot. wydania zezwolenia na sprzedaż alkoholu w Gminie Wałbrzych	120	148	176	107
2	Liczba wniosków dotyczących punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedawcy	27	9	15	32
3	Liczba wniosków dotyczących punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży	93	39	36	75
4	Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	46	48	51	37